

Preanalytická fáze laboratorního vyšetření zůstává prvořadým problémem

(ZPRÁVA Z 2. EVROPSKÉHO KONGRESU V PREANALYTICKÉ FÁZI)

M. Bunešová

Ve dnech 1. – 2. března 2013 jsem měla možnost účastnit se v Záhřebu již 2. Evropského monotematického kongresu o preanalytické fázi laboratorního vyšetření. Vzhledem k prvořadě důležitosti tohoto tématu a malé informační aktivitě, v naší zemi u tématu vyvíjené, pokládám za přínosné poskytnout čtenářům bulletinu několik informací z této akce.

Kongres zahájil slavnostní přednáškou profesor Mario Plebani, který uceleně informoval o indikátorech kvality preanalytické fáze a možnostech jejich vyhodnocování. V souvislosti s touto přednáškou je možné se pochlubit, že v České republice se některé klinické laboratoře také věnují této problematice a provádějí vyhodnocování kvality přijímaných biologických vzorků ke zpracování právě za použití těchto indikátorů kvality, navržených pracovní skupinou IFCC (mezinárodní federace klinické chemie a laboratorní medicíny). Výsledky těchto vyhodnocení předávají požadujícím klinikám pro získání zpětné vazby a informace jsou, byť nepravidelně, prezentovány na seminářích klinické biochemie i v bulletinech. Preanalytická fáze byla též hodnocena v systému EHK pod SEKK s.r.o Pardubice.

V programu byly též zpracovány a předneseny informace z oblasti preanalytické fáze POCT, které se podrobně věnoval Giuseppe Lippi a do svého sdělení zahrnul též oblast lékařskou, opisující velmi zanedbávané aspekty přípravy a stavu pacientů před vlastním odběrem arteriální krve na provedení analýzy pro acidobazickou rovnováhu.

Kongres preanalytické fáze se tak, jako jeho první ročník, který proběhl v r. 2011 v Parmě, věnoval velmi potřebné oblasti komunikace mezi laboratořmi a pracovišti, provádějícími odběry biologického materiálu. Praktická sdělení z pracovišť, kdy například

Darina Behulová (FN Bratislava) referovala o problematice odběrů v pediatrii, byla velmi přínosná a bylo možno si odnést informace o tom, jak danou oblast řeší v Evropě.

Přednášející z Čech, profesor Vladimír Palička se věnoval preanalytické fázi v molekulární biologii. V dnešní době, zdá se, by program kongresu nebyl ucelený, pokud by jeho část nebyla věnována akreditačnímu řízení, do kterého spadly všechny laboratoře. O svých praktických zkušenostech s auditu ISO referovali kolegové z Dánska, Německa, Norska i Anglie. I tento kongres, stejně jako první, měl edukační charakter. Posluchači z celé Evropy, včetně severovýchodních zemí, zájemci o vzdělávání si mohli vybrat z široké nabídky oblastí v preanalytické fázi. Byla přednesena a diskutována témata od vlastního výběru vhodných analýz (pre-preanalytická fáze) až po předání a konzultaci výsledků požadujícímu lékaři.

Nejšednějším a novějším tématem byl nejmodernější trend medicíny, kterým je velký důraz na individuální přístup zdravotníků ke konkrétnímu pacientovi. Mám na mysli dvě témata. Za prvé - bezpečnost pacienta ve zdravotnickém zařízení, jeho ochranu před chybami všeho druhu. Za druhé - téma personalizované medicíny, které bylo ukázáno na příkladech z oblasti POCT.

Mám-li se zmínit o zcela konkrétní novince sjezdu, hlavně pro nás - pracovníky ve zdravotnictví v ČR, v Evropě se odběrům biologického materiálu věnuje speciálně vyškolený zdravotnický personál - flebotomisté a provádějí se pravidelná hodnocení jejich práce. Na rozdíl od praktik v Čechách, kde odběry venózní i kapilární krve provádí vesměs zdravotní sestra na jakémkoli pracovišti, kterým pacient právě prochází. Jeví se, že i kvalita dodávaného biologického materiálu do laboratoří ne vždy je v oblastech kvality, vyžadované hodnotami six sigmy v rozmezí hodnot 3 - 4. S politováním též nutno sdělit, že u nás zatím neproběhlo vyhodnocení indikátorů kvality v preanalytické fázi uceleně tak, aby se dala tato kvalita vyhodnotit za většinu laboratorních pracovišť u nás. Je možné očekávat, že v případě provedení takovéto studie by došlo k omezení transportu vzorků napříč naší, byť malé republiky, nicméně na transport vzorku příliš veliké vzdálenosti, a tudíž s možnými neblahými dopady na kvalitu vzorku a bezpečnost pacienta.